

Nr 52.

Utlåtande i anledning av väckt motion om statsbidrag till gäldande av vissa kostnader för en lagaskiftesförrättning å fastigheten Kypasjärv 5¹ i Överkalix socken.

(1:a avd.)

I en inom första kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr 70, av herr *Andersson, Lars*, har hemställts, att riksdagen måtte utan hinder av att fastställelse icke meddelats å ett under åren 1941—1945 verkställt laga skifte å fastigheten ^{21/64} mantal Kypasjärv 5¹ i Överkalix socken tillerkänna bröderna Oskar, Ludvig, Linus och Sven Pettersson bidrag till kostnaderna för förrättningen från anslaget under nionde huvudtiteln till Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till jorddelningsförrättningar.

Beträffande de skäl som anförts till stöd för motionen får utskottet hänvisa till denna.

Utskottet har i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande i ärendet från lantmäteristyrelsen.

I fråga om rätt till statsbidrag till kostnaderna för nu ifrågavarande förrättning gälla bestämmelserna i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 295) angående villkor för erhållande av statsbidrag till förrättningar enligt lagen den 18 juni 1926 (nr 326) om delning av jord å landet, vilken kungörelse ändrats genom kungörelserna 1935: 83, 1939: 256 och 1941: 327. Enligt dessa bestämmelser må statsbidrag vid skifte utgå med högst sextio procent av det belopp, som på fastigheten eller ägolotten i fråga belöper av dels det lantmätaren för förrättningen enligt lantmäteristadgan tillkommande arvodet, inberäknat lösen för karta och handlingar, dels ock ersättning som må ha utgått till särskilt, på grund av stadgandet i 2 kap. 2 § jorddelningslagen vid förrättningen tillkallat sakkunnigt biträde. Bidragsbestämmelserna äro avfattade på sådant sätt, att statsbidrag ansetts icke kunna beviljas till kostnaderna för andra än fastställda förrättningar.

Genom kungörelse den 19 december 1947 (nr 955), som trätt i kraft den 1 januari 1948, ha i 1928 års bidragskungörelse företagits vissa ändringar, innebärande bl. a. att fastställelse av verkställd förrättning icke längre utgör villkor för erhållande av statsbidrag. I fråga om förrättning, som avslutats före den 1 januari 1948, skola dock dessförinnan gällande bestämmelser fortfarande äga tillämpning.

Statsbidragen, som beviljas av lantmäteristyrelsen, utgå från det å riksstaten under nionde huvudtiteln anvisade förslagsanslaget till Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till jorddelningsförrättningar.

Lantmäteristyrelsen, som i sitt utlåtande berört de i det föregående omnämnda ändringarna i 1928 års bidragskungörelse, har lämnat följande upplysningar rörande den ifrågavarande skiftesförrättningen.

Förrättningen påbörjades den 10 juni 1941. Efter verkställd utredning avgåvo förrättningsmännen samma dag det i motionen ordagrant intagna utlåtandet, varigenom tillstånd till det sökta skiftet meddelades. I förrättningsprotokollets nästföljande § antecknades, utom annat, dels att för delägarna tillkännagavs att underställning komme att ske, därest någon delägare sådant påyrkade, samt att utlåtandet, därest underställning ej skedde, skulle lända till efterrättelse vid skiftet, dels att delägarna förklarade sig nöjda med beslutet. Förrättningen avslutades den 18 september 1945. Samma dag upprättades sluträkning för förrättningen. Sluträkningens summa utgjorde 1 249: 06 kronor. I beloppet ingick jämväl kostnaden för en i samband med skiftet verkställd gränsbestämning. Fastställelseprövningen å förrättningen hänsköts till ägodelningsrätten, som genom utslag den 10 september 1946 fastställde gränsbestämningen men undanröjde själva laga skiftet. Som skäl för skiftets undanröjande angavs i utslaget att skiftet icke kunde anses överensstämma med bestämmelserna i 1 kap. 8 § jorddelningslagen. I motsats till förrättningsmännen hade ägodelningsrätten sålunda funnit, att i nämnda lagrum intagna, i jordpolitiskt syfte uppställda krav på ägolotts ändamålsenlighet i ifrågavarande fall icke kunde anses vara uppfyllda.

Då hinder i bidragskungörelsen ej mötte biföll lantmäteristyrelsen genom beslut den 6 maj 1947 från skiftesdelägarna inkomna ansökningar om statsbidrag till kostnaderna för gränsbestämningen, vilka kostnader enligt överlantmätarens beräkning uppgingo till 414: 44 kronor av sluträkningens 1 249: 06 kronor. På själva laga skiftet belöpande del av kostnaderna uppgår sålunda till 834: 62 kronor. De statsbidrag varom nu är fråga skulle, om laga skiftet blivit fastställt, ha tillhoppa kunnat utgå med högst 60 procent av detta belopp eller 500: 77 kronor.

Efter att ha erinrat om att förhållandena i fråga om förevarande laga skifte, bl. a. i det avseendet att underställning icke i tid skett, äro enahanda med dem som angivits i jordbruksutskottets utlåtande nr 36 vid 1947 års riksdag har lantmäteristyrelsen, under hänvisning till att samtliga skiftesdelägare enligt till styrelsen inkomna ansökningar om statsbidrag befunnits vara i behov av högsta möjliga bidrag, tillstyrkt bifall till motionen.

Utskottet. Såsom av utredningen i förevarande ärende framgår ha, sedan fråga uppkommit om laga skifte å fastigheten ¹¹/₆₄ mantal Kypasjärv 5¹ i Överkalix socken, förrättningsmännen vid första sammanträdet avgivit utlåtande, vari meddelats tillstånd till skiftet. Förrättningen, som jämväl avsett gränsbestämning, har därefter fortgått och avslutats den 18 september 1945. Sedermera har skiftet emellertid av jordpolitiska skäl undanröjts av ägodelningsrätten under det att gränsbestämningen fastställts. Till följd härav ha sakägarna icke kunnat erhålla statsbidrag till andra kostnader än för gränsbestämningen. Jämlikt 4 kap. 4 § jorddelningslagen hade sakägarna

ägt möjlighet att genom underställning få frågan om skiftestillståndet prövad av ägodelningsrätten på ett så tidigt stadium att några större förrättningskostnader icke skulle ha uppstått. Orsakerna till att så icke skett torde vara, att sakägarna icke förstått vilka ekonomiska konsekvenser som kunde följa av att den slutliga prövningen av frågan om skiftets tillåtlighet ställdes på framtiden och därjämte, i förlitande på förrättningsmännens uppfattning i tillståndsfrågan, betraktat underställningen såsom en åtgärd, som komme att åsamka dem ytterligare kostnader och därför om möjligt borde undvikas. Under sådana förhållanden och då kravet på fastställelse såsom villkor för statsbidrag numera uppgivits, finner utskottet skäligt, att sakägarna erhålla statsbidrag jämväl till kostnaderna för själva laga skiftet trots att fastställelse icke meddelats å detta. Bidraget torde med tillämpning i övrigt av de i kungörelsen 1928: 295 angivna grunderna böra utgå med sextio procent av kostnaderna för skiftet eller således med 500 kronor 77 öre från det å riksstaten under nionde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till jorddelningsförrättningar.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till motionen I: 70, medgiva, att bröderna Oskar, Ludvig, Linus och Sven Pettersson må, utan hinder av att fastställelse icke meddelats å ifrågavarande skiftesförrättning, erhålla statsbidrag till kostnader för förrättningen från det å riksstaten under nionde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till jorddelningsförrättningar.

Stockholm den 10 juni 1948.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Närvarande: se under utlåtandet nr 51.
